

Tekirdağ İline Bağlı I ve IV Nolu Sağlık Ocaklarına Başvuran 15-49 Yaş Kadınlarda Genital Hijyen Uygulamalarının İncelenmesi

The Study of Genital Hygiene Applications in Women Aged 15-49 Who Applied to the 1st and the 4st State Health Care Centers in Tekirdağ

Münire Temel*, Meryem Metinoğlu*

İletişim / Correspondence: Münire Temel Adres / Address: Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Tekirdağ
Tel: 0 282 262 75 85 Fax: 0 282 261 21 80 Gsm: 0532 7956096 E-mail: tmunire@yahoo.com

ÖZ

Amaç: Araştırma Tekirdağ İli I ve IV nolu Sağlık Ocaklarına başvuran kadınların genital hijyen konusundaki bilgi ve uygulamalarını değerlendirmek ve eğitim gereksinimlerini saptamak amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel olarak planlanmış olup Mart-Haziran 2005 tarihlerinde sağlık ocağına başvuran 15-49 yaş kadınlardan gönüllü olan 238 kişi üzerinde anket formu uygulanarak yürütülmüştür. Verilerin değerlendirmesinde frekans ve yüzdelik dağılımlar ile ki-kare testi uygulanmıştır

Bulgular: Araştırmaya katılanların % 55,9'unu I Nolu Sağlık Ocağına, % 44,1'ini IV Nolu Sağlık Ocağına başvuranlar oluşturmaktadır. Kadınların % 34 'ünün genital hijyen konusunda ailelerinden bilgi aldıkları, % 68,9'unun sağlık personeli tarafından bilgilendirilmek istedikleri, genital bölge temizliği için % 44,9'unun su ve tuvalet kağıdı kullandıkları, %44,5'inin tuvalet öncesi el yıkadıkları tespit edilmiştir. Kadınların %58'inin genital bölgelerini önden arkaya doğru temizledikleri ancak, %70,6'sının vajinal duş yaptığı saptanmıştır. Yaptığımız çalışmada I ve IV nolu sağlık ocağına bağlı kadınların bazı genital hijyen uygulamaları arasında fark bulunmuştur (p<0.005). Kadınların vaginal duşun zararları başta olmak üzere genital hijyen konusunda eğitim gereksinimleri vardır.

Anahtar Kelimeler: Perine, Genital hijyen, Vajinal duş,

ABSTRACT

Objective: This research was planned to evaluate the knowledge and the applications about the genital hygiene and the necessity for education of the women who applied to the 1st and 4st state health care centers in the province of Tekirdağ.

Material and Methods: This research, which was planned to be descriptive and cross sectional, was held by applying public surveys to 238 voluntary women who are between 15 and 49 years old and who have come to the state health centers between March 2005 and June 2005. In evaluation of data, frequency and percentage of distribution and chi-square test are applied.

Results: The participants applied to the 1st state health care center was 55,9 percent and to the 4st state health care center the 44,1 percent. It is acquired that 34 percent of the participants have been informed by their families and 68,9 percent of them want to get information from the medical staff. It is also acquired that 44,9 percent of the participants use water and toilet papers for cleaning of their genital areas and 44,5 percent of the participants wash their hands before they go to bathroom. According to this research, 58 percent of the participants clean their genital areas starting from the frontal area to backwards but 70,6 percent of them take vaginal douching. We considered a statistically significant at p<0,005 difference between the genital hygiene applications of women's, who applied to the 1st and 4st health care centers. Women need education for genital hygiene and especially harms of vaginal douching.

Keywords: Perineum, Genital hygiene, Vaginal douching.

*Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

GİRİŞ

Puberte döneminin sona ermesiyle başlayan, kadının fiziksel, psikolojik ve cinsel yönlerden olgunluğa eriştiği 15-49 yaş aralığı, üreme sağlığı sorunlarının da artış gösterdiği bir dönemdir (Taşkın 2001; Serbest 1997).

Ülkemizde kadın sağlığı sorunlarının önemli bir bölümünü genital bölge enfeksiyonları oluşturur (Serbest 1997; Softa Kaçan 1999; Erci, Eryılmaz, Nalbantoğlu 1996; Daşikan, Kılıç, Baytok ve ark 2005; Hizmetli, Gökücü, İnci ve ark 2004). Bu durum çiftlerin üreme, cinsel, aile ve ruhsal sağlıklarını olumsuz etkiler (Daşikan, Kılıç, Baytok ve ark 2005).

Genital bölge, dış ortamla teması olmayan kapalı bir alan olduğundan vücudun en sıcak, en nemli ve en kirli bölgelerindedir. Bu bölge mikroorganizmaların yerleşip çoğalması için oldukça elverişli bir ortam oluşturur (Softa Kaçan 1999). Normalde kadın üreme sistemi kendisini doğal olarak koruma mekanizmasına sahiptir. Her kadında bir miktar renksiz, kokusuz, kaşıntı yapmayan ve asidik (pH = 3,5-4,5) vajinal akıntı vardır. Herhangi bir nedenden dolayı vajen pH'nın değişmesi genital enfeksiyonlara zemin hazırlar (Softa Kaçan 1999; Erci, Eryılmaz, Nalbantoğlu 1996; Czerwinski 2000).

Genital hijyen konusundaki bilgisizlik, yanlış inanç ve uygulamalar, ülke çapında yaygın ve sistematik sağlık eğitiminin yapılmaması ve genital bölge ile ilgili sağlık sorunlarında zorunlu olmadıkça bir sağlık kuruluşuna başvurulmaması, enfeksiyonların oluşumundaki diğer nedenler arasında sayılmaktadır (Serbest 1997).

Ülkemizde yaygın bir üreme sağlığı sorunu olan genital enfeksiyonların bir çok etmenin yanı sıra

kadının kişisel hijyene verdiği önemle de ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma, kadınların genital hijyen konusundaki bilgi ve uygulamalarını değerlendirmek ve eğitim gereksinimlerini saptamak amacıyla planlanmıştır.

GEREÇ - YÖNTEM

Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapılmıştır. Mart-Haziran 2005 tarihlerinde gerçekleştirilen araştırmanın evrenini Tekirdağ il merkezine bağlı I ve IV nolu sağlık ocaklarına kayıtlı 15-49 yaş grubu 10262 kadın; örneklemini ise çalışmaya katılmak için gönüllü olan ve herhangi bir nedenle sağlık ocaklarına başvuran 238 kadın oluşturmuştur. Araştırma sosyo-ekonomik ve kültürel bakımdan farklı iki sağlık ocağında yürütülmüş olup, IV nolu sağlık ocağının diğer sağlık ocağına göre ekonomik ve kültürel göstergeleri daha düşüktür. Araştırmaya gebe ve loğusa kadınlar alınmamıştır.

Literatür bilgileri ışığında hazırlanan anket formu; araştırmaya alınmayan diğer bir sağlık ocağında ki 30 kadına uygulanmış, gerekli değişiklikleri yapılarak forma son şekli verilmiştir. Anket formu kadınların sosyo-demografik özellikleri, genital bölge hijyeni ve menstruasyon dönemi hijyenine ilişkin davranışlarını ifade eden toplam 36 sorudan oluşmuştur. Anket formları rastgele seçilen haftanın üç gününde araştırmacılar tarafından gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra uygulanmıştır.

Çalışmada toplanan veriler SPSS 8.0 programında değerlendirilmiş olup frekans, yüzdeler ve ki-kare analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde kadınların sosyo-demografik özelliklerini içeren veriler toplanmıştır. Bu bulgular yandaki tablolarda belirtilmiştir.

Tablo 1. Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

ÖZELLİKLER	N	%
OCAK NO (n=238)		
I Nolu Sağlık Ocağı	133	55,9
IV Nolu Sağlık Ocağı	105	44,1
YAŞ (n=238)		
15-24	66	27,7
25-34	125	52,5
35-44	43	18,1
45 ve üzeri	4	1,7
EĞİTİM DURUMU (n=238)		
Okur-yazar	18	7,6
İlkoğretim	144	60,5
Lise	57	23,9
Yüksek Okul/Fakülte	19	8,0
MESLEK (n=238)		
Ev Hanımı	203	85,3
İşçi	13	5,4
Memur	16	6,7
Esnaf	6	2,5
GELİR DURUMU (n=222)		
250 YTL' den az	45	18,9
250-500YTL	76	31,9
500-750YTL	60	25,2
750-1000YTL	30	12,6
1000YTL ve Üzeri	11	4,6
MEDENİ DURUM (n=238)		
Evli	221	92,9
Bekar/dul	17	7,1
EVLİLİK SÜRESİ (n= 221)		
0-5 yıl	75	33,9
5 yıl ve üzeri	146	66,1

Araştırma kapsamına alınan kadınların % 55,9'unu I Nolu Sağlık Ocağına, % 44,1'ini IV Nolu Sağlık Ocağına başvuranlar oluşturmaktadır. Kadınların %52,5'inin 25-34 yaşında, % 60,5'inin ilköğretim mezunu, %31,9'unun (n=222) 250-500 YTL gelir aralığında, % 85,3'ünün ev hanımı ve %92,9'unun evli olduğu belirlenmiştir. Evli olan kadınların % 66,1'inin beş yıl ve üzeri süredir evli olduğu saptanmıştır.

Tablo 2. Kadınların Bazı Özelliklerine Göre Dağılımı

ÖZELLİK (n=238)	N	%
EN SON KULLANILAN AP YÖNTEMİ		
Ria	57	23,9
Kondom	55	23,1
Hormon içeren yöntemler	31	13,0
Tüp ligasyonu	12	5,0
Geri çekme	40	16,8
Hiç yöntem kullanmadım	43	18,1
BİLGİ ALINAN KAYNAK		
Aile	81	34,0
Aile Dışı Birey	25	10,5
Sağlık Personeli	57	23,9
Basın Yayın	75	31,5
VAJİNAL AKINTI		
Normal	176	73,9
Anormal	62	26,1

Tablo 2 incelendiğinde eşlerin % 23,1'inin kondom, % 23,9'unun Rahim İçi Araç (RIA), % 16,8'inin geri çekme kullanarak gebelikten korundukları görülmektedir. Kadınların genital hijyen konusunda bilgi aldıkları kaynaklar incelendiğinde % 34'ünün ailelerinden, %23,9'unun sağlık personelinin bilgi aldıkları belirlenmiştir. Kadınların %68,9'u genital hijyen konusunda sağlık personeli tarafından bilgilendirilmek istediklerini ifade etmişlerdir. Araştırma kapsamındaki kadınların %73,9'u normal vajinal akıntı tanımlamışlardır.

Araştırmadan elde edilen diğer bulgulara bakıldığında, araştırmaya alınan kadınların %36,1'inin haftada iki kez cinsel ilişkiye girdikleri, %95,8'inin menstruasyon döneminde cinsel ilişkide bulunmadıkları, %66,4'ünün menstruasyon döneminde banyo yaptıkları, %89,9'unun menstruasyonda hazır ped kullandıkları ve % 48,7'sinin günde 3-4 kez ped değiştirdiği saptanmıştır.

Tablo 3. Elde Edilen Bazı Bulguların Sağlık Ocaklarına Göre Dağılımı

ÖZELLİK (n=238)	I No. S. Ocağı		IV No. S. Ocağı		Toplam		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
PERİNE TEMİZLİK SIKLIĞI							
Her Tuvaletten Sonra	125	52,5	95	39,9	220	92,4	$x^2=1,033$ $p>0,05$
Her Banyo Sırasında	8	3,4	10	4,2	18	7,6	
CİNSEL İLİŞKİ SONRASI TEMİZLİK							
Genel Duş	119	50,0	85	35,7	204	85,7	$x^2=7,019p$ $<0,05$
Genital bölgeyi silme	6	2,5	15	6,3	21	8,8	
Vajinal duş	8	3,4	5	2,1	13	5,5	
PERİNE TEMİZLİĞİ ŞEKLİ							
Önden arkaya	86	36,1	52	21,8	138	58,0	$x^2=5,646$ $p>0,05$
Arkadan öne	30	12,6	32	13,4	62	26,1	
Farketmez	17	7,1	21	8,8	38	16,0	
BANYO SIKLIĞI							
Haftada 1-2	51	21,4	37	15,5	88	37,0	$x^2=2,583$ $p>0,05$
Günaşırı	58	24,4	40	16,8	98	41,2	
Her gün	24	10,1	28	11,8	52	21,8	
İÇ ÇAMAŞIRI TEMİZLİĞİ							
Hijyenik	88	37,0	69	29,0	157	66,0	$x^2=0,005$ $p>0,05$
Hijyenik olmaya	45	18,9	36	15,1	81	34,0	
GENİTAL BÖLGE TÜY TEMİZLİĞİ							
Jilet/makas	53	22,3	28	11,8	81	34,0	$x^2=6,969$ $p<0,05$
Çam sakızı/ ağda	66	27,7	70	29,4	136	57,1	
Tüy dökücü krem	14	5,9	7	2,9	21	8,8	
EL YIKAMA ALIŞKANLIĞI							
Tuvaletten önce	14	5,9	5	2,1	19	8,0	$x^2=4,141$ $p>0,05$
Tuvaletten sonra	68	28,6	64	26,9	132	55,5	
Tuvaletten önce-sonra	19	8,0	11	4,6	30	12,6	
Tuvaletten önce-sonra ve ped değişiminde	32	13,4	25	10,5	57	23,9	
GENİTAL BÖLGE TEMİZLİĞİ							
Su	11	4,8	21	9,3	32	14,1	$x^2=7,636$ $p>0,05$
Su -Tuvalet kağıdı/bez	62	27,3	40	17,6	102	44,9	
Su-Sabun/ Su jel	18	7,9	20	8,8	38	16,7	
Hepsi	31	13,7	24	10,6	55	24,2	

Tablo 3 'te görüldüğü gibi kadınların % 92,4'ünün her tuvaletten sonra genital bölgelerini temizledikleri, % 85,7 sinin cinsel ilişki sonrası duş aldıkları, %58'inin genital bölgelerini önden arkaya doğru temizledikleri, % 41,2'sinin günaşırı banyo yaptığı, % 57,1'inin genital bölge tüy temizliğini çam sakızı/ağda ile yaptığı, % 23,9 unun ped değişimleri de dahil olmak üzere

tuvaletten önce ve sonra el yıkadıkları, %44,9'unun genital bölgelerini su ve tuvalet kağıdı ile temizledikleri tespit edilmiştir. Cinsel ilişki sonrası temizlik ve genital bölge tüy temizliği açısından I ve IV nolu sağlık ocaklarına başvuran kadınlar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4. Kadınların Bazı Özelliklerine Göre Vajinal Duş Uygulamaları

ÖZELLİK (n=238)	Yaşam Kalitesi Alt Alanları						
	Yapıyor Sayı %		Yapmıyor Sayı %		Toplam Sayı %		
YAŞ							
15-24	45	18,9	21	8,8	66	27,7	$\chi^2=2,972$ $p>0,05$
25-34	85	35,7	40	16,8	125	52,5	
35 yaş ve üzeri	38	16,0	9	3,8	97	19,7	
EĞİTİM DURUMU							
Okur-Yazar	12	5,0	6	2,5	18	7,6	$\chi^2=2,972$ $p>0,05$
İlköğretim	111	46,6	33	13,9	144	60,5	
Lise	39	16,4	18	7,6	57	23,9	
Yüksekokul/Fakülte	6	2,50	13	5,5	190	8,0	
BİLGİ ALDIĞI KİŞİ							
Aile	58	24,4	23	9,7	81	34,0	$\chi^2=2,181$ $p>0,05$
Aile Dışı Birey	18	7,6	7	2,9	25	10,5	
Sağlık Personeli	36	15,1	21	8,8	57	23,9	
Basın Yayın	56	23,5	19	8,0	75	31,5	
CİNSEL İLİŞKİ SIKLIĞI							
Haftada bir	52	21,8	16	6,7	68	28,6	$\chi^2=24,816$ $p<0,05$
Haftada iki	63	26,5	23	9,7	86	36,1	
Haftada üç ve üzeri	46	19,3	13	5,5	59	24,8	
Hiç	7	2,9	18	7,6	25	10,5	

Tablo 4' e bakıldığında, vajinal duş yapan kadınların % 52,5'inin 25-34 yaş grubunda yer aldığı, %60,5'inin ilköğretim mezunu olduğu, % 34'ünün genital hijyen konusunda ailesinden bilgi aldığı ve %36,1'inin haftada iki kez cinsel ilişkide bulunduğu tespit edilmiştir. Kadınların eğitim durumu ve cinsel ilişki sıklığı ile vajinal duş arasında ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

TARTIŞMA

Araştırmamızdaki kadınların % 23,1'inin gebelikten korunmak için kondom kullandığı bulunmuştur. Türkistanlı'nın (1998) kondom kullanımını % 11 olarak bulduğu çalışması göz önüne alındığında, kondom kullanımının yıllar içinde arttığı görülmektedir.

Kadınların genital hijyen konusunda % 34'ünün ailelerinden, %23,9'unun sağlık personelinden bilgi aldıkları belirlenmiştir. Taşpınar, Özbaşaran, Bolsay ve ark (2003), Karadağ, Dinç, Özcan (1999) ve Yetkin&Pasinlioğlu (1996) yaptıkları araştırmalarda, çalışma bulgularımıza benzer şe-

kilde öğrencilerin menstruasyon hakkındaki ilk bilgilerini annelerinden aldıklarını bildirmişlerdir. Rahman (1987) öğrencilerde menstruasyon hijyeni konusunda bilgi düzeylerini inceleyen araştırmasında IV sınıfların eğitimle kazanması gereken olumlu değişikliklerin beklenen ölçüde olmadığını tespit etmiş, aileden alınan eğitimin ne derece önemli olduğunu vurgulamıştır (Rahman 1987; Karadağ, Dinç, Özcan 1999). Pınar, Algi-er, Doğan ve ark. (2005) öğrencilerin menstruasyon ile ilgili bilgileri sağlık personelinden öğrenme oranını % 10,5 olarak tespit etmişlerdir.

Softa Kaçan'ın (1999) çalışmasında, kadınların % 38'i normal vajinal akıntı tanımlarken, bizim çalışmamızda kadınların %73,9'u vajinal akıntılarının normal karakterde olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan kadınların %63,9'unun pamuklu iç çamaşırı kullandığı saptanmıştır. Daşkan, Kılıç, Baytok ve ark. (2005), Softa Kaçan (1999) ve Serbest (1997) kadınların çoğunluğunun pamuklu iç çamaşırı kullandıklarını vurgula-

mişlardır. İç çamaşırının cinsi, değiştirme sıklığı, yıkama biçimi ve ütülleme alışkanlığı genital enfeksiyon gelişimi açısından önemlidir (Serbest 1997).

Genital enfeksiyonların kişiden kişiye bulaşmasını önlemek için iç çamaşırlarının kişisel olması gerekir. Şahiner, Nar, Akbıykoğlu ve ark. (2003) yapmış olduğu bir çalışmada kız öğrencilerin %75,9'unun herhangi bir kişisel eşyasını ortak olarak kullanmadıkları belirtilmiştir. Çalışmamızdaki kadınların % 96,2'sinin iç çamaşırı veya mayosunu başkalarıyla ortak kullanmadıkları tespit edilmiştir. Softa Kaçan'ın (1999) çalışmasında her gün iç çamaşırı değiştirme sıklığı % 14,6 olarak bulunmuşken, çalışmamızda bu oran %54,2'dir.

Eşlerin cinsel uyum düzeyleri cinsel ilişki sıklığını etkiler. Sık cinsel ilişki hijyenik kurallara uyulmadığında genital ve idrar yolu enfeksiyonlarının nedeni olabilir (Softa Kaçan 1999; Serbest 1997; Tchoudomirova, Mardh, Kallings et al.1998). Çalışmamızda cinsel ilişki sıklığının % 36,1 oranında haftada iki kez olduğu bulunmuştur.

Modern bakış açısı ile menstruasyon döneminde cinsel ilişkide bulunmak, bağışıklık sistemini zayıflatan virüs enfeksiyonlarına, endometriozise ve sonradan ortaya çıkan infertiliteye neden olarak görülmektedir (Ben Naun 2003). Kadınların %95,8'inin menstruasyon döneminde cinsel ilişkide bulunmadıkları tespit edilmiştir. Yapılan bir çok çalışma bu bulguları desteklemektedir. (Lichtenstein&Nansel 2000; Serbest 1997; Barlas 1998). Menstruasyon zamanında duş almak fiziksel ve psikolojik rahatlık sağlar. Çalışmamızdaki kadınların %66,4'ünün bu dönemde banyo yapmakta bir sakınca görmedikleri bulunmuştur. Bu bulgular Serbest'in (1997) çalışmasında yüksek oranda, Softa Kaçan'ın (1999) çalışmasında düşük oranda bulunmuştur. Menstruasyon zamanında ped kullanılması ve sık değiştirilmesi, enfeksiyonu önleme açısından önemlidir (Serbest 1997). Araştırmamızda kadınların %89,9'unun menstruasyonda hazır ped kullandıkları, bir çok araştırmay-

la kıyaslandığında yıllar içerisinde ped kullanımında artış olduğu görülmektedir. (Yetkin&Pasinlioğlu 1996; Barlas 1998; Softa Kaçan 1999; Serbest 1997; Erci, Eryılmaz, Nalbantoğlu 1996). Çalışmamızda kadınların % 48,7'sinin günde 3-4 kez ped değiştirdiği saptanmıştır. Daşikan, Kılıç, Baytok ve ark. (2005) yaptığı çalışmada kadınların benzer oranda günde 2 kez ped değiştirdiğini ifade etmiştir.

Araştırmamızda, cinsel ilişki sonrası kadınların % 85,7 sinin genel duş aldıkları saptanmıştır. İslam inancına göre cinsel ilişkiden sonra genel duş zorunluluğunun olması bu oranı yüksek kılmaktadır. Sosyo-demografik verilerin , kadınların genel duş alma alışkanlıklarını etkilediği göz önüne alındığında (Softa Kaçan 1999; Serbest 1997) IV nolu sağlık ocağına başvuran kadınların kültürel özellik, eğitim düzeyi ve gelir durumlarının düşüklüğünün bu farklılığa neden olabileceği düşünülmektedir. Araştırmamızın uygulandığı sağlık ocakları arasında cinsel ilişki sonrasında duş alma alışkanlığı önemli düzeyde farklılık göstermektedir ($X^2=7,019$, $p<0,05$).

Üriner sistem enfeksiyonları, en yaygın enfeksiyonlar arasında ikinci sırada yer alırken, nedenleri arasında sıklıkla rektumdan transperineal kontaminasyon sayılmaktadır (Kadir Khorshid 1992). Çalışmamızda kadınların %58'inin genital bölgelerini önden arkaya doğru temizledikleri bulunmuş olup bu durum Karanisaoğlu, Kızılkaya, Yıldız (1993) araştırmasıyla benzerdir. Czerwinski (2000) araştırmasında kadınların tamamına yakınının önden arkaya doğru temizlik yaptıklarını belirtmektedir. Daşikan, Kılıç, Baytok ve ark (2005), Erci, Eryılmaz, Nalbantoğlu (1996), Şenturan, Ecevir Alper (2000) arkadan öne doğru taharetlenme alışkanlığının yaygın olduğunu saptamışlardır.

Kişisel hijyen uygulamaları içinde önemli bir yeri olan vücut banyosu genital bölge temizliğine de katkıda bulunur. Duş şeklinde sık banyo yapan kadınlarda genital hijyen açısından ilave uygulamalara gerek kalmaz. Çalışmamıza katılan

kadınların % 41,2'sinin gūnaşırı banyo yaptığı saptanmıştır. Benzer çalışmalarda kadınların genelde haftada iki kez banyo yapmayı tercih ettiği ifade edilmektedir (şahiner, Nar, Akbıyıkoglu ve ark. 2003; Softa Kaçan 1999).

Çalışmamızda % 57,1 oranında genital bōlge tūy temizliği am sakızı/ađda ile yapılmaktadır. Elde edilen bulgular Barlas (1998) ve Karanisaođlu, Kızılkaya, Yıldız'ın (1993) alışmalarıyla paralellik gōstermektedir. Genital bōlge tūy temizliği açısından sağlık ocakları arasında anlamlı fark saptanmıştır. ($\chi^2=6,969$ $p<0,05$)

Araştırmaya alınan kadınların yarıya yakınının tuvalet öncesi de el yıkadıkları bulunmuştur. Erci, Eryılmaz, Nalbantođlu (1996) kadınların tuvaletten önce %39,22 oranında el yıkadıklarını, Softa Kaçan (1999) ise bu oranın çok dūřuk olduğunu bildirmektedir. Elle yapılan işlerde çalışan kadınların diğerlerine oranla bakteriyel vajinitise daha çok yakalandıkları tespit edildiği için, tuvalet öncesinde el yıkamanın būyuk önemi vardır (Rajamanoharan, Low, Jones et al. 1999). Kadınların %23,9'u ped değişimi sonrası da el yıkadıklarını belirtmişlerdir. Benzer bir çalışmada da kadınların būyuk çoğunluğunun ped ve tampon değişimi sonrası ellerini yıkadıkları ifade edilmektedir (Czerwinski 2000).

Araştırmamızın sonucunda genital bōlge temizliği için %44,9 oranında su ve tuvalet kağıdı kullanıldığı tespit edilmiştir. Serbest (1997), Czerwinski (2000) 'nin çalışmalarında kadınların yaklaşık %50'sinin tuvalet kağıdı kullandıkları belirtilmektedir. Daşıkan, Kılıç, Baytok ve ark (2005), Erci, Eryılmaz, Nalbantoğlu'nun (1996) alışmaları bulgularımıza benzerdir. Rosenblatt, Mathews Dalling et al. (1998) kadınların over kanserine neden olan talk pudrasını kullandıklarını tespit etmişlerdir.

Çalışmamıza katılan kadınların %70,6'sının vajinal duş yaptığı tespit edilmiştir. Vajinal duş uygulayan kadınlar en fazla 25-34 yaş grubunda yer almakta ve çoğunluğu genital hijyen konusunda ailelerinden bilgi aldıklarını ifade etmekte-

dir. Vajinal duř yapanlar arasında, % 46,6 oranında ilköğretim mezunları dikkat çekmekte olup, eğitim ve vajinal duř yapma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($X^2=17,115$, $p<0,05$) Yapılan birçok çalışma eğitim ve vajinal duř ilişkisini desteklemektedir. (Gazmararian, Bruce, Kendrick et al. 2001, Lichtenstein, Nansel 2000, Rajamanoharan, Low, Jones et al. 1999). Gazmararian, Bruce, Kendrick et al. 2001 ve Czerwinski (2000) alışmalarında bilinen tıbbi yararı olamamasına ve potansiyel zararlarına rağmen kadınların yaklaşık 1/3 'ünün dūzenli olarak vajinal duř yaptıklarını belirtmiştir. Medyanın vajinal duř ūrünlerini desteklemesi vajinal duř sıklığını artırmaktadır (Gazmararian, Bruce, Kendrick et al. 2001, Lichtenstein, Nansel 2000).

Filiki&Gōral'ın (2004) alışmasında %62,5, Daşıkan, Kılıç, Baytok ve ark. (2005) alışmasında %80 olarak bulunan vajinal duř sıklığı, Ege, Timur, Zincir ve ark.'nın (2005) alışmasında %61,5 olarak bulunmuştur. Aynı çalışmada bu durumun eğitim, evlilik sūresi, cinsel ilişki sıklığı, gelir dūzeyi ve vajinal akıntının varlığı ile ilişkili olduğu belirtilmiştir. Araştırmamızda haftada iki kez cinsel ilişkiye girdiğini sōyleyen kadınların vajinal duř oranı daha yūksək bulunmuş olup, cinsel ilişki sıklığı ile vajinal duř arasında ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Araştırmamızda vajinal duř yaptığı saptanan kadınların % 48,7'sinin, bu işlemi sadece su ile yaptıkları bulunmuştur. Filiki ve Gōral'ın (2004) alışması elde edilen bulgular bu verilerle benzerlik gōstermektedir. Amerika'daki çalışmalar vajinal duř için hazır satılan ūrūnlerin yada evde yapılan sirke-su solūsyonunun kullanıldığını gōstermektedir. (Gazmararian, Bruce, Kendrick et al. 2001; Lichtenstein, Nansel 2000; Rajamanoharan, Low, Jones et al. 1999).

SONUÇ VE ŐNERİLER

Araştırmamızın sonucunda Tekirdağ İl merkezine bağlı I ve IV nolu sağlık ocaklarına başvuran kadınların %23,9'unun genital hijyen konusunda

sağlık personelinin bilgi aldıkları, % 92,4'ünün her tuvaletten sonra genital bölgelerini temizledikleri, %58'inin genital bölge temizliğini önden arkaya doğru yaptığı, %70,6'sının genital yol enfeksiyonlarının nedenlerinden biri olan vajinal duşu uyguladığı saptanmıştır. Araştırmaya alınan I ve IV nolu sağlık ocağına bağlı kadınların bazı genital hijyen uygulamaları arasında fark bulunmuştur ($p<0.005$).

KAYNAKLAR

- Barlas, U. (1998) Karabük, Safranbolu, Eflani, Eskipazar'da Bebeklikten Ergenliğe Temizlik ve Sağlık. Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları, 4:165-180.
- Ben, Naun, L.L. (2003) What is the Biblical Attitude Towards Personal Hygiene During Vaginal Bleeding? Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol, 106:99-101.
- Czerwinski, B.S. (2000) Variation in Feminine Hygiene Practices as a Function of age. J Obstet Gynecol Neonatal Nurs, 29(6): 625-633.
- Daşkan, Z., Kılıç, B., Baytok, C., Kocairi, H., Kuzu, S. (2005) Genital Akıntı Şikayetiyle Polkinige Başvuran Kadınların Genital Hijyen Uygulamalarının İncelenmesi. IV. Uluslararası Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongre Kitabı, Bilimsel Araştırmalar Basın Yayın ve Tanıtım Ltd. Şti., Ankara, 214.
- Ege, E., Timur, S., Zincir, H., Eğri, M., Reeder, Sunar, B. (2005) Türkiye'nin Doğusundaki Kadınların Vajinal Duş Uygulamaları ve İlişkili Davranışları. IV. Uluslararası Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongre Kitabı, Bilimsel Araştırmalar Basın Yayın ve Tanıtım Ltd. Şti., Ankara, 185.
- Erci, B., Eryılmaz, G., Nalbantoğlu, N.G. (1996) Vajinanın Mikrobiyolojik Florasının Servikal Sitolojiye Etkisi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 12(2):19-24.
- Filikçi, S., Göral, Ö. (2004) İstanbul'da Yaşayan Türk Kadınlarında Vajinal Duş Yapma Sıklığı Pilot Çalışması. III. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Özet Kitabı, Öncü Basımevi, Edirne, 198.
- Gazmararian, J.A., Bruce, F.C., Kendrick, J.S., Grace, C.C., Wynn, S. (2001) Why Do Women Douche? Results From A Qualitative Study. Matern Child Health J, 5(3):153-160.
- Hizmetli, N., Gökücü, Ş., İnci, E., Ünlüoğlu, S., Şekerci, S., Narıncılı, S. (2004) Ankara İli Kanuni Lisesi I. Sınıf Kız Öğrencilerinin Menarşe Karşı Tepki ve Menstruasyon Hijyeni Konusundaki Bilgilerinin Belirlenmesi. III. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Özet Kitabı, Öncü Basımevi, Edirne, 150.
- Kadir Khorshid, L. (1992) Üriner Sistem Enfeksiyonları. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 8(3):89-96.
- Karadağ, N., Dinç, G., Özcan, C. (1999) Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Menstruasyon Hijyeni Konusundaki Bilgi, Tuum ve Davranış Düzeylerinin Saptanması. Hemşire Dergisi, 49(1,2,3) :37-40.
- Karanisaoğlu, H., Kızılkaya, N., Yıldız, A. (1993) Yüksek Öğrenimde Bulunan Kız Öğrencilerin Hijyenik Alışkanlıkları ve Jinekolog Sorunlarının Belirlenmesi. Hemşirelik Bülteni, 7(30): 73-81.
- Lichtenstein, B., Nansel, T.R. (2000) Women's Douching Practices and Related Attitudes: Findings from Four Focus Groups. Women Health, 31(2/3):117-131.
- Pınar, G., Algier, L., Doğan, N., Öksüz, E., Sökmen, G. (2005) B.Ü. Öğrenci Sağlık Merkezine Başvuran Kız Öğrencilerinin Menstruasyon Özellikleri İle İlgili Bilgi, Tutum ve Davranışları. IV. Uluslararası Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongre Kitabı, Bilimsel Araştırmalar Basın Yayın ve Tanıtım Ltd. Şti., Ankara, 218.
- Rahman, R. (1987) Sağlık Meslek Lisesi I. ve son Sınıf Öğrencilerinin Menstruasyon Hijyenine İlişkin Bilgi ve Uygulamalarının Karşılaştırılması. Hemşirelik Bülteni, 2(9):45-51.
- Rajamanoharan, S., Low, N., Jones, S.B., Pozniak, A.L. (1999) Bacterial Vaginosis, Ethnicity and the Use of Genital Cleaning Agents: A Case Control Study. Sex Transm Dis, 26(7):404-409.
- Rosenblatt, K.A., Mathews, W.A., Daling, J.R., Voigt, L.F., Malone, K. (1998) Characteristics of Women Who Use Perineal Powders. Obstet Gynecol, 92(5):753-756.
- Serbest, S. (1997) Vajinal Akıntısı Olan Kadınların Hijyenik Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Softa Kaçan, H. (1999) Kadınların Perine Hijyenine ve Cinsel Yaşamlarına Yönelik Bazı Uygulamaları İle İdrar Yolu Enfeksiyonuna Neden Olabilecek Risk Faktörlerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şahiner, Ö., Nar, K., Akbıykoğlu, S., Eraslan, G., Suyolcu, Ç., Durualp, E. (2003) Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Bireysel Hijyen Alışkanlıklarının İncelenmesi. II. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongre Kitabı, Okullar Yayınevi Matbabcılık ve Elektronik San. Tic. Ltd. Şti, İzmir, 66.
- Şenturan, L., Ecevit Alper, Ş. (2000) İdrar Kültürü İçin İdrar Alırken Kadınlarda Genital Bölge Temizliğinde Sabunlu Su ve Steril Distile Su Kullanılmasının Önemi. I. Uluslararası ve VIII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı, Antalya, 118.
- Taşkın, L. (2000) Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği. IV. Baskı, Sistem Ofset Matbaacılık, Ankara.
- Taşpınar, A., Özbaşaran, F., Bolsay, N., Çakmakçı, A. (2003) Öğrencilerin Menarşe Deneyimleri ve Menstruasyon Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davranışları, Aka Ofset A.Ş., İstanbul, 180.
- Tchoudomirova, K., Mardh, P.A., Kalling, I., Nilsson, S., Hellberg, D. (1998) History, Clinical Findings, Seksual Behavior and Hygiene Habits in Women With and Without Recurrent Episodes of Urinary Symptoms. Acta Obstet Gynecol Scand, 77: 654-659.

Türkistanlı, E. (1998) Aile Planlaması Konusunda Kaçırılmış Fırsatların Yakalanmasında Hemşirenin Danışman Rolü. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
Yetkin, A., Pasinlioğlu, T. (1996) Atatürk Üniversitesinde

Hemşirelik Eğitimi Gören Öğrencilerin Menstruasyon İle İlgili Sorunları ve Davranışları. Türk Hemşireliğinde Yüksek Öğrenimin 40. Yılı Simpozyumu, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 101-111.